

ALLAH'IN TAKSİMİNE RAZI OLMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا أَرْضَاهُ بِمَا قَسَمَ لَهُ وَبَارَكَ لَهُ فِيهِ

(الديلمى عن يزيد بن عبد الله)

RE. 27/2 (*İzâ erâda'llâhu bi-abdin hayran, erdâhu bimâ kaseme lehû, ve bâreke lehû fîhi.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl. ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun... Rabbim Teâlâ hazretleri dünya ve âhiretin hayırlarına

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

cümlenizi nâil eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek sözleri, ehâdîs-i şerîfesi, sünnet-i seniyyesi, başımızın tâcı ve dinimizin aslı ve esasıdır. Onları okuyarak dinimizi öğreniyoruz.

Peygamber Efendimiz'in yolundan başka yol yoktur. Sünnet-i seniyyenin dışındaki bid'at yolları insanın mahvolmasına sebep olurlar.

Yol; sünnet-i seniyye, Efendimiz'e hüsn-i ittibâ yoludur. Onun için hadîs-i şerîfleri okuyup izah ediyoruz. Hadislere uymayı planlıyoruz. Niyetimiz o. Rabbimiz bizi Peygamber Efendimiz'in yolundan ayırmasın, şefaatine nâil eylesin, cennette bizleri ona komşu eylesin...

Bu hadîs-i şerîflerin izahına başlamazdan önce, Peygamber-i zîşan Efendimiz'in mübarek rûh-i pâkine biz aciz, naçiz ümmetlerinden birer hediye-i Kur'aniyye olsun diye ve onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının ruhlarına hediye olsun diye ve hassaten Efendimiz'in irşad vazifesini ondan sonra, (*El-ulemâ-u vereseti'l enbiyâ*) hadîs-i şerîfine uygun olarak devam ettiren müşidlerimiz, meşayih-i vâsılînimizin, sâdât-ı turuk-ı aliyyemizin, sahâbe-i kirâm (*rıdvanu'llâhi teàla aleyhim ecmaîn*) hazerâtından hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzeran eylemiş olan cümle turuk-ı aliyyemiz mensuplarının ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz kitabı cem ve telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendimizin

ruhuna hediye olsun diye; bu hadisleri ona kadar rivayet etmiş olan hadis âlimlerinin, râvilerinin ruhlarına; bu hadislerin bize kadar ulaşmasına hayrı, emeği, zahmeti geçmiş olan mübarek insanların ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri Allah yolunda cihad ederek, mallarını canlarını vererek, seve seve feda ederek fethedip bize emanet bırakmış olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin –başta Fatih Sultan Mehmed Hân olmak üzere– ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde ibadet ettiğimiz, vaazı verdiğimiz şu İskenderpaşa Camii'sinin bânisi mübarek İskender Paşa'nın ruhuna ve bu camiyi bu asra kadar, günümüze kadar hizmette tutan, tamirini, tecridini, tevsiini yapan, genişleten hayır sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye ve bu camiden güzeran eylemiş olan din görevlilerinin, imamların, hatiplerin, vaizlerin, müezzinlerin, kayyımların ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelmiş olan siz kardeşlerimizin de ahirete göçmüş olan tüm sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına nizden birer hediyeye-i Kur'aniyye olsun diye; -bunlar geçmişler için Biz yaşayan mü'minler de Rabbimizin rızası yolunda yaşayalım, Efendimiz'in sünneti yolunda yürüyelim, dünyamız da, ahiretimiz de mamur olsun, Allah-u Teàla Hazretleri bizi iki cihan saadetine nail eylesin diye buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım,

ruhlarına bağışlayıp öyle başlayalım.

.....

a. Rızıkta Taksime Razi Olmak

Bugünkü okuduğum hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabınının 27. sayfasınının 2 hadîs-i şerifi ve devamıdır.

Ebû Hüreyre RA'dan; Deylemî Müsnedü'l-Firdevs kitabında kaydetmiş. Bu hadîs-i şerîf rızık ve rızka müteşekkîr olmak, rızık-ı maksûme razi olmak hakkında.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا أَرْضَاهُ بِمَا قَسَمَ لَهُ وَبَارَكَ لَهُ فِيهِ

(الديلمى عن يزيد بن عبد الله)

RE. 27/2 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, erdàhu bimâ kaseme lehû, ve bâreke lehû fîhi.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) “Allah (*celle celâlühû ve amme nevalühû ve lâ ilâhe gayrühû*) Hazretleri bir kulun hayrını istedi mi, murad etti mi; şu kulum hayra ersin, hayra mazhar olsun, hayırlara gark olsun diye; (*erdàhu bimâ kaseme lehû*) kendisine taksim ettiğine onun gönlünü razi kılar, itirazcı etmez.”

Mâlum, rızıkları kullarına Rezzâk-ı âlem olan Allah veriyor. Biz kendimiz her şeyi kazanıyoruz,

¹ Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.32, no:127; Deylemî, *Müs-nedü'l-Firdevs*, c.I, s.244, no:946; Yezid ibn-i Abdullah RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.255, no:1248.

alıyoruz sanıyoruz ama her çalışan istediğini alabiliyor mu? Herkes zengin olabiliyor mu, istediğini yiyebiliyor mu? Yedirten Allah, veren Allah, nasib eden Allah. Taksim öyle olmuş.

Nasibse gelir Hint'ten Yemen'den; Nasib değilse düşer gider çenenden.

Ağzına götürürken düşer, topraklandı, yiyemezsin. Veya evine ciğeri götürürken bir çaylak gelir; dalış yapıp elinden ciğeri – Nasreddin Hoca'nın elinden– kaptığı gibi kapar götürür. Nasibse olur, nasib değilse olmaz. Ve bunu biliyoruz ki biz, İlâhî bir planla Allah kullarına taksim etmiş. “Şu kulumu yarattım, şu rızıkları nasib ettim.” diye rızıklar da belli, rızıklar da taksim edilmiş.

Kimine az kimine çok. Her şey tıkr tıkr, fabrikasyon, Fruko şişesi gibi eşit değil, farklı. Kimine az kimine çok. Rabbü'l-âlemîn'in hikmeti bu, biz bilemeyiz. Muhakkak ki dünyanın düz olmayıp da dağlık, ovalık, denizlik olmasında da pek çok faydalar var.

Eğer bize kalsaydı, muntazam olsun diye dünyayı dümdüz yapardık, beton dökerdik, ortalık da mahvolurdu. Ama Allah, dağ yaratmış, ova, nehir, ağaç, çiçek, çöl yaratmış. Hepsi güzel, neylerse güzel. Ne eylemişse hepsi güzel, hepsi hikmetli, hepsi yerli yerinde.

Rızıkı da gayr-i mütesâvi olarak taksim etmiş. Şuna on, buna bir, ötekine bin vermiş. İyi kullarına mı çok rızık vermiş, yoksa kötü kullarına mı?

En kötü kullarına çok verdiğini görüyoruz.

Firavun, Mısır mülküne sahip olmuş, Allah'ın azılı düşmanı:

“—Sizin benden başka Rabbiniz yok, başkasına taparsanız sizin kellenizi uçururum, bacaklarınızı keserim, kollarınızı çaprazlama kopartırım.” diyen bir alçak.

أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِنِ

تَحْتِي

(الزخرف: ٤٣)

(*E leyse lî mülkü misra ve hâzihi'l-enhâru tecrî min tahtî*) “Şu benim sarayımın aşağı taraflarından akıp giden nehirler, tüm Mısır'ın mülkü benim değil mi?” (Zuhruf, 43/51)

Şu koca Mısır arazisi benim değil mi? Ayaklarımın altından şarıl şarıl akan şu nehirler benim değil mi?” diye söylediğine ve Kur'ân-ı Kerîm'in ayetinde okuduğumuza göre, mülkü çok.

Karun'un hazineleri hakkında:

إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ

(القصص: ٧٦)

(*Inne mefâtiḥahû letenuû bi'l-usbeti uli'l-kuvveti*) “Hazinelerinin, kapılarının, sandıklarının anahtarlarını bir kavim zor taşıyordu.”

Öyle zengin ki, hazinelerini koyduğu odaların anahtarlarını, sandıkların anahtarlarını bir topluluk zor taşıyordu. Arkasından neredeyse

kamyonet götürmesi gerekiyordu. O zaman kamyonet yoktu ama anahtarları tek bir insan taşıyamıyordu, bir grup insan taşıyordu. Demek ki o kadar çok anahtar. Ama Karun, Allah'ın sevmediği insan. Firavun, Allah'ın sevmediği insan. Nemrut; o da bir hükümdar, o da Allah'ın sevmediği bir insan...

Allah, malı çok olanı, daha çok seviyor, malı az olanı ise hiç sevmiyor demek doğru değil. Böyle bir ölçü olmadığını biliyoruz. Tarihe, etrafımıza bakıyoruz; bazen kâfirlerin çok daha zengin olduğunu, pek çok yerde görüyoruz, Allah'ın en sevgili kulu, evliyâullah, ak sakallı, nur yüzlü insanın da açlıktan belinin iki kat olduğunu ve karnının sırtına yapışmış olduğunu biliyoruz.

Okuduğumuz hadisi rivayet etmiş olan Ebû Hüreyre RA günlerce aç kalmış, öyle aç kalmış ki karnı sırtına yapışmış. Böyle karnı iç tarafa oyuk, yapışmış, zavallıcık. Yemeye yemeye dermanı da kalmamış, yığılmış kalmış bir yere, açlıktan.

Kim? Peygamber Efendimiz'in sahabesi...

Bırakalım sahabesini (*rıdvanu'llâhi aleyhim ecmaîn*), Peygamber Efendimiz eve gelir sorardı:

“–Yiyecek bir şey var mı?”

“–Var yâ Rasûllallah, yarım tas süt var!”

“–Ee! Getirin içeyim.”

İçerdi, tamam... Hani baklava börek, kaymaklı kadayıf, meyveler, köfteler, kızartmalar, hani domates salataları, hani iştahı arttırsın diye

şunlar, bunlar, meyve suları? Nerede?

Allah'ın Peygamberi, en sevgili kulu. Bazen de gelir sorardı:

“—Evde bir şey var mı?”

“—Yok yâ Rasûllallah.”

“—Ben de zaten oruç tutmayı aklımdan geçiriyordum, oruç tutmaya meyyal idim. Hadi oruç tutuvereyim.” derdi.

O aç mide üzerine bir de oruç tutardı Efendimiz. Seyahatte oruç tutardı, her zaman çok oruç tutardı.

“—Siz, benim gibi yapamazsınız, benim gibi yapmayın!” diye de etrafına tavsiye ederdi. “Dayanamazsınız.” derdi.

Çünkü Peygamber Efendimiz'in her şeyi çok müstesnaydı. Vücudu da çok kuvvetliydi. Erkekliği tam erlik idi. Sıhhati tam sıhhat idi. Kuvveti tam kuvvet idi. İbadeti de öyle idi, kimse güç yetiremezdi.

Peygamber Efendimiz aç kalmış bir gün; gece uyku uyuyamamış, dışarıya çıkmış. Evde de bir şey yokmuş. Karanlıkta yürüyor. Bir karaltı ile karşı karşıya gelmiş.

“—Kim o?” diye sormuş.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz imiş.

“—Yâ Ebû Bekir, gecenin bu saatinde seni dışarıya çıkartan neydi? Napıyorsun herkesin uyuduğu bir saatte dışarıda?”

“—Yâ Rasûllallah, evde yiyecek, içecek bir şey

yoktu da, uyku tutmadı ondan dışarıya uğradım böyle.”

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, bilmem kaç bin altını olan insan. İslâm'a girdiği zaman, Kureyş'in en zenginlerinden olan insan. Evinde yiyecek bir şeyi yok. Ve açlıktan uyku tutmamış, yürüyüşe çıkmış. Biraz sonra beraber yürürken, bir daha büyük karaltı ile karşılaştılar.

“—Kim o?” dediler.

Hız. Ömer el-Fâruk imiş.

“—Yâ Ömer, gecenin bu vaktinde dışarıda ne arıyorsun?”

Evde yiyecek yokmuş, açlıktan uyku tutmamış, o da ondan dışarıya çıkmış. Peygamber SAS Efendimiz; Ümmet-i Muhammed'in en faziletli şahsiyeti Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, Aşere-i Mübeşşere'den Ömerü'l-Fâruk Efendimiz keza öyle... Hayatlarına bak, hallerine bak! Öbür tarafta Firavunların, Nemrutların, Karunların hâline bak. Demek ki rızık, Allah'ın hikmetine göre dünya hayatı için imtihan olduğundan böyle taksim edilmiş.

Var mı bir itirazın? İstersen itiraz et. Tepin istersen, istersen çırpın. Böyle yapmış.

فَعَالَ لِمَا يُرِيدُ

(البروج: ١٦)

(Fa'âlün limâ yürîd) “İsteddiğini yapandır.”
(Burûc, 85/16)

لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ

(الأنبياء: ٢٣)

(*Lâ yüs'elü ammâ yef'alü ve hüm yüs'elün*)
[Allah, yaptığından sorumlu tutulamaz; onlar ise sorguya çekileceklerdir.] (Enbiyâ, 21/23)

Kendisine sorgu sual açılmayacak olan makamın sahibi odur. Kullar sorgu suale tâbi olur ama Rabbü'l-âlemîn ne dilerse öyle işler.

Peygamber Efendimiz'e, Cebrail AS geliyor. Peygamber Efendimiz zengin olmayı bilemez miydi, isteyemez miydi?

Diyor ki:

“—Yâ Rasûllallah, Allah-u Teâlâ Hazretleri beni sana gönderdi, dilersen şu şehrin etrafındaki dağları altın yapacak senin için. Diler misin?”

“—İstemem, dilemem.” dedi.

Kendi kendime şöyle bir ölçüyorum, biçiyorum:

“—Parayı alsak da matbaa kursak, mecmua çıkarsak, gazete çıkarsak, ona yardım etsek, buna yardım etsek, parasız da bir işler olmuyor.” diye hep böyle düşünüyoruz.

Efendimiz, “İstemem!” dedi. “Bir gün tok durayım, yemek yiyeyim, Rabbime şükredeyim, iki gün aç durayım, sabredeyim.” dedi. “Bunu istiyorum ben” dedi.

Efendimiz'in hayatı nasıldı?

Zâhidâne bir yaşayış idi. Efendimiz şahlar şâhı, dervişlerin de şâhı idi. Dünyaya meyli yoktu,

paraya dönüp baktığı da yok. Akşama evde para bırakmazdı.

Hz. Âişe Validemiz eve gelmiş, bütün maddî imkânâtı tasadduk etmiş; vermiş, vermiş, vermiş; yiyecek içecek herkese dağıtmış, dağıtmış. Oruçlularmış, akşama hiçbir şey kalmamış.

Hizmetçisi diyor ki:

“—Ya mübarek anacığım.”

Mü'minlerin anası ya, Peygamber Efendimiz'in hanımları nedir? Mü'minlerin anneleridir.

وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ

(الأحزاب: ٦)

(*Ve ezvâcühû ümmehâtühüm*) “O Rasûlüllah'ın zevceleri onların anneleridir.” (Ahzâb, 33/6)

Hz. Peygamber'in hanımları Ümmet-i Muhammed'in her ferdinin anasıdır, ümmü'l-mü'minîndir hepsi... Onun için nikâh da düşmez, nikâhına da alamaz kimse. Çok büyük günahdır.

Peygamber Efendimiz'den sonra onun hanımlarından birisini kimse alabilir miydi? Alamazdı, olmazdı.

Hz. Âişe, ümmü'l-mü'minîn, anamız, Hz. Âişe Anamız, her şeyi, yığınla olan şeyleri, yiyecekleri, içecekleri tasadduk etmiş. Akşama yiyecek bir şey yok. Hizmetçi diyor ki:

“—Ey anacığımız, biraz da o dağıttıklarından akşama ayırsaydın, ne güzel işte oturur beraber

verdik, sen de oruçlusun ben de oruçluyum.”

Hız. Âişe diyor ki:

“—Vaktinde hatırlatsaydın senin gönlünü de hoş ederdim, öyle yapardım ama oldu artık, verdik.” diyor.

Mevcut biraz yiyeceklerle orucu açıyorlar. Peygamber karısı, hatunu böyle.

Muhterem kardeşlerim! Dünyaya meyletti mi insan, dünyayı sevdi mi, dünyaya kul oldu mu ne olur? Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ

(Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîeh) “Dünyayı sevmek, her hatânın başıdır, kaynağıdır.”

O zaman arkadaşlarını gırtlaklar, yol keser, gördüğü bilezikleri almak için kadını öldürür, kolunu koparır, banka soyar, kuyumcunun dükkânında tezgâhtarını öldürür.

Neden? Bunlar neden oluyor? Hubbu'd-dünyâdan, dünyayı sevmek, dünyalığı sevmek, parayı pulu sevmekten oluyor.

Allah bir kulun hayrını murad etti mi, onu kendisinin taksim ettiğine razı eder.

“—Rabbim bana bunu helâlinden nasip etmiş, hoşnudum, razıyım, çok şükür hâlime.” dedirtir.

² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.338, no:10501; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.388; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.III, s.428; Hz. İSÂ AS'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.192, no:6114; Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.412, no:1099; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXXI, s.326, no:45030.

“Yiyecek olsun, içecek olsun, giyecek olsun, mesken olsun, iş olsun, güç olsun, eş olsun, dost olsun, arkadaş olsun, Allah bunu bana nasip etmiş, el-hamdü lillâh.” der, razı gelir.

Razı gelmek ne demek? Hoşnut olmak. İtiraz etmemek.

فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ
يَسْخَطُونَ

(التوبة:٥٨)

(*Fein u'tù minhâ radù ve in lem yu'tav minhâ izâ hüm yeshatùn.*) Peygamber Efendimiz'in etrafında bir kısım idraksiz insanlar varmış. Ganimetlerden fukaraya para pul dağıtılırken, yiyecek dağıtılırken bunlara da dağıtılsa; “Oh, bedavadan pay geldi bize...” diye memnun olmuyorlarmış. Dağıtılmazsa, o zaman da,

“Aaa, bize verilmedi, niye verilmedi?” diye kızıyorlarmış. (Tevbe, 9/58)

Sadaka verirdi. Peygamber Efendimiz, ganimetleri dağıtırdı, gelen hayratı herkese dağıtırdı. O zamanda etrafındakilerden bazı ham kimseler varmış demek ki. Kendilerine sadaka verilirse razı olurlar. (*Ve in lem yu'tav*) Bu sefer verilmezse, geçen sefer verilmiş ama bu sefer verilmezse; (*izâ hüm yeshatùn*) bu sefer tepeleri atarmış, kızarlarmış:

“—Niye bize vermedi?”

Böyle Müslümanlık mı olur? Böyle peygamber

sevgisi mi olur? Böyle Allah'a bağılılık mı olur? Böyle kâmil iman mı olur? Böyle kâmil Müslümanlık mı olur?

Verilse de verilmese de razı olacak. Rızkı az olsa da çok olsa da razı olacak. Sıhhatli olsa da hasta olsa da razı olacak.

Cenâb-ı Allah, Cebrail'i göndertip:

“—Ebû Bekir benden razı mı?” diye sordurtmuş. Cebrail AS Peygamber Efendimiz'e geliyor:

“—Ebû Bekr-i Sıddîk benim ona takdirimden razı mı?” diye Peygamber Efendimiz'e soruyor.

Peygamber Efendimiz de Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e soruyor. Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz ağlamaya başlamış:

“—Rabbimden razı olmaz mıyım, olmamak olur mu?”

Hüngür hüngür ağlamış.

“—Razıyım, elbette razıyım.” demiş.

Merdane olan, erkekçe olan, ahlâkça olan nasıldır? Her hal ü kârda razı olmaktır.

“—Ha bak! Yemek içmek, iftar sofrası, sahur sofrası, keyif, zevk sefa varsa ben de varım ama açlık yorgunluk varsa ben yokum!”

Olmaz!

“—Aş buldun ye, iş buldun kaç!” Olmaz!

“—Ben işte İslâm'ın kardeşlik düsturunu seviyorum da güzel. Yardımlaşma, merhamet, zekât veriliyor, sadaka veriliyor seviyorum, hepsi güzel de savaş, savaşta yokum!” Olmaz!

Allah'ın emirleri pazarlık kabul etmez, taksim kabul etmez.

Allah'ın rızıkına, ne rızık verdiyse razı gelen insan, iyi müslümandır. Allah bir kulununun hayrını istedi mi, onu bu ahlâkta yaratır. Gönlünde bu duyguları yaratır. Allah'ın verdiğiine razı olur. Bakarsın adam teneke kulübede yaşıyor;

“—Çok şükür hâlîme yâ Rabbi, el-hamdü lillâh.” diyor.

Bakarsın öbür herife, deniz kenarında köşkte yaşıyor, öyle ağlıyor ki; öyle gayri memnun ki; neredeyse sen götürüp ona para vereceksin. İşte benim halim şöyle de bilmem ne de filan...

Bazen zenginlerin yanına “Hayır parasına iştirak eder misin, fukarâ var şurada, şurada şu kadar borç var, şu iş var?” diye gidip söyleniyor. Adam da:

“—Şu borcum var, bu harcım var, şu derdim var.” diye öyle sızlanıyor ki; sen ondan para istemeye gitmişsin, nerdeyse çıkartıp para vereceğin geliyor.

Memnun değil, razı değil veya Allah gönlüne zenginlik vermemiş, hırsı bitmemiş veyahut elindekini azımsıyor ya da verilen nimetin kadrini kıymetini bilmiyor. Bunlar kötü huy.

Pekiyi, İyi huy hangisi?

Allah'ın rızıkına, taksimine, verdiğiine hoşnut ve razı olmak. Eyvallah. Ne güzel söylemiş;

Mevlâm görelim neyler, Neylerse güzel eyler.

Peşin, açık bono. Her şeyi güzel. Kahrı da hoş,

lütü da hoş. Verse de hoş vermese de hoş. Ne güzel bir duygu. Öyle olması lazım.

Allah bir kulun hayrını isterse, onu taksimatına razı kılar. Gönlü razı olur, itirazcı olmaz.

“—Bana bunu da mı nasib ettin yâ Rabbi? Başıma bu belâ da mı gelecekti yâ Rabbi?” diyor bazıları, açıyor ağzını yumuyor gözünü, feveran ediyor, isyan ediyor Allah’a...

Şarkılara da bazıları böyle işliyorlar. Bakıyorsun, radyoda, otobüste veya minibüste, kaseti koymuş. Elini kulağına koymuş gazel çekiyor, Allah’a isyan, Allah’a söz söylüyor;

“—Başıma bu da mı gelecekti, bunu da mı verdin?” Bir sürü itiraz, bir sürü küfürnâme, küfür sözleri. Olmaz!

“Allah bir kulun hayrını murad etti mi, taksimatına razı eder. (Ve bâreke lehû fîhi) İçine de bereket verir.”

O verdiğini hayırlı, bereketli eder, ondan nice hayırlar olur. Küçücük bir maaş alır adamcağız, dokuz çocuğa bakar, yandaki iki tane de yetime bakar; ayakkabı alır, elbise alır.

“—Ya bu para buraya yeter mi?”

Zenginler bunu bir günün, bir masada, bir öğle yemeğinde löp diye hepsini yutuyor. Sen bunu nasıl böyle idare ediyorsun?

“—Ne sihirdir ne keramet.”

“—Peki ya ne?”

“—Bereket...”

(Ve bâreke lehû fîhi) “Bereket verir Allah içine...”

Bitmez. Para bitmez, cebine elini atar, para devam ediyor. Yemek bitmiyor, sofrada, mutfakta bereket...

Neden?

(Ve bâreke lehû fîhi) “Rızkına razı olan kimseye verdiği şeyde bereket de verir Allah. Ötekisinde bereket olmaz, gelen kızgın sacın üstüne damlamış su gibi uçar gider.

Adamın karısı çalışıyor, çocuğu çalışıyor, kendisi çalışıyor, normal maaşını alıyor, rüşvet alıyor, onu yapıyor, bunu yapıyor, hırsızlık, arsızlık, yüzüzlük yapıyor, para gene yetmiyor.

“—Geçinilmez be kardeşim bu dünyada, Türkiye’de bu fiyatlarla?”

Boyna itiraz, boyuna itiraz... Neden?

Bereket vermemiş Allah. Karısı da çalışıyor maaşlı, çocuğu da çalışıyor maaşlı, kendisi de çalışıyor maaşlı, ondan sonra da rüşvet, ondan sonra da hırsızlık...

Vermiyor Allah bereketi, geçinemiyor.

Bunun için bir kere kulluk terbiyesini takınmamız lazım. Allah’ın taksimine itiraz olmaz. Az vermişse bir hikmeti vardır, çok vermişse imtihandır.

حَلَالُهَا حِسَابٌ وَحَرَامُهَا عَذَابٌ

(Halâlühâ hisâbün, ve harâmühâ azâbün)

“Helâli hesaba tâbidir. ‘Bunu helâlden kazandın ama nereye harcadın? İsrâf ettin mi etmedin mi, vazifelerini yaptın mı, zekâtını verdin mi?’ diye

sorulur. Uzun, çetin bir hesaptır. (*Ve harâmühâ azâbün*) Haramı da azaptır.” demişler.

Büyüklerimiz aldırmamış, geleni vermişler.

Ebû’d-Derdâ RA’a halife para göndermiş, dört bin altın vermiş, ertesi güne para yok, hepsini dağıtmış gitmiş. Evinde para bekletene kızarmış zaten. Ebû’d-Derdâ RA’a göre evinde bekletti mi, depo etmek yok, kenz olur diye -içtihadı öyleymiş mübareğinkızar mı, Bir günde dört bin altını hayra, sadakaya savurmuş, harcamış. Barda pavyonda değil hayra, hasenâta harcamış; fukarâya dağıtmış.

Aziz kardeşlerim!

Biz şimdi günlük hayatımıza getirelim bu birinci hadîs-i şerîfin uygulamasını. Hepimiz bir iş tutmuşuz. Sabahleyin sekizde, dokuzda evden çıkıyoruz, akşam yedide eve geliyoruz. Çalışıyoruz, bir şeyler kazanıyoruz.

Bir, tuttuğumuz iş helâl iş olacak.

“—Şurası daha fazla ama haram!”

Haram işe girmeyeceğiz. Tuttuğumuz iş helâl olacak. Kazancın konusu helâl kazanç olacak.

İnsan hoca olunca o kadar hayret edilecek şeylerle karşılaşılıyor ki. Bana şehrin birinde birisi geldi dedi ki:

“—Hocam, çok bahşışı, parası oluyor; filanca

kötü yerde falanca hemşerilerimiz çalışıyor, ben de çalışabilir miyim?”

Kötü yer, söylemeye dilim varmıyor. Bahşîşi çok diye oraya gidecek.

Yaptığı iş helâl olacak, haram konu olmayacak. Sattığı mal, helâl mal olacak, haram mal olmayacak.

Ondan sonra, muamelesi helâl olacak, yalan olmayacak, gıybet olmayacak; aldatmaca olmayacak, eksik tartmak, eksik ölçmek olmayacak; sakın olacak, hırslı olmayacak; kanaatkâr olacak ve Allah’tan hayırlısını, helâlini isteyecek, rızka razı olacak.

Edebini muhafaza edecek. Çok kazanırsa kazancının hakkını verecek, hayrını hasenâtını yapacak; az kazanırsa sabredecek, dikkat edecek. Böyle olursa gelen rızkı az veya çok diye tenkit mevzuu yapmazsa, demek ki iyi bir durumda. Allah onun hayrını istiyor ki gönlüne bu duyguları vermiş.

Bir hırs, bir tamah, bir üzüntü;

“—Komşu şu kadar alışveriş yaptı, ben daha hâlâ bir alış yapamadım. Onun üç tane apartmanı var da benim hâlâ şuyum, buyum yok.”

Bu duygular bir rızasızlık olduğundan, yanlış oluyor. Kazancımıza dikkat edeceğiz. Rızkımızın pâk ve temiz olmasına dikkat edeceğiz. Az veya çok Allah’ın taksim ettiğine hoşnut ve razı olacağız. Allah o zaman bereket verir.

İşlerin en hayırlısı, Allah yolunda cihaddan elde edilen kazançtır. Onun için dedelerimiz cihadla

meşgul olmuşlar. En hayırlısı odur. Allah yolunda, dini yaymak uğrunda çalışmışlar.

Ondan sonra ticaret iyi bir kazanç yoludur. Şartları vardır;

“—Doğru sözlü, doğru özlü bir tüccar Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenecek, peygamberlerle şehidlerle beraber olacak.” diye hadîs-i şerîfte müjde vardır.

“—Bir beldede olmayan malı, öbür taraflardan temin edip celbedip de o beldede o malı satan, hem kâr eder hem sevap kazanır.” diye hadîs-i şerîfler vardır.

Demek ki doğru düzgün yaptığı zaman ticaret güzel oluyor.

Daha başka geçim yolları da vardır. Tarım yolu meşakkatli bir yoldur ve sonu umumiyetle ticaret gibi değildir. Onun için ticarete daha büyük teşvik vardır.

Hakikaten de bugünün devletleri bile “Merkantilist devlet; ticaret yapan, ihracat yapan, ithalat yapan, ülkesini ticaretle zenginleştiren ülke.” Bu tarafa kayıyor diye yazıyor gazeteler, uzmanlar böyle söylüyorlar.

Ticaretin kendine göre güzelliği vardır. Helâl kaideler içinde çalışmak şartıyla.

Memuriyet çok veballidir. Son derece veballidir. Çünkü hazineden para alıyorsun, maaş alıyorsun. Hakkını vermezsen bütün Türkiye Cumhuriyeti'nin yetiminin, dulunun, hepsinin hakkı sende kalır. Toz bile olsa, insanın üstüne kurum bile yağsa, biraz toz zerresi bile yağsa

kapkara olur. Memuriyet çok zor. Onun için büyüklerimiz mecbur olmadıkça devlet hizmeti kabul etmemişler.

“—Gel seni kadı yapalım.”

“—Yok...” demiş.

“—Döveriz, hapse atarız.”

“—Ne yaparsanız yapın!”

Kadı olmaya razı olmamış. O vebalin altına girmek istememiş.

Şimdi millet memursa, memurluğuna dikkat edecek, mesai saatine dikkat edecek, yaptığı hizmete dikkat edecek, vatandaşa hizmeti aksatmayacak, dürüst davranacak.

b. Bina Yapmanın Kötülüğü

İkinci hadîs-i şerîf...

Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet edilmiş. Diyor ki Peygamber Efendimiz SAS:³

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ شَرًّا خَصَّرَ لَهُ فِي اللَّبَنِ وَالطِّينِ
حَتَّى يَبْنِيَ

(طب. خط. عن جابر)

RE. 27/3 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin şerren, haddara lehû fi'llibini ve't-tîni hattâ yebniye.*)

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.185, no:1755; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.145, no:9369; Heysemî, *Mecma-ü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6278; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.381, no:6247; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.269, no:1269.

(*İzâ erâda'llâhu bi-abdin şerren*) “Allah bir kulun şerrini murad etti mi; şerre uğrasın şu, başı belâyâ girsin, şer ile karşılaşsın diye isterse; (*haddara lehû fi'l-libini ve't-tîni*) tuğla ve çamuru ona güzel gösterir. (*Hattâ yebniye*) İnşaata kalkışsın diye.”

“—Allah bir kulun belâsını istedi mi, şerrini istedi mi onu inşaatla uğraştırır.” demek istiyor.

Haddara noktalı *ha* ile *dat* ile, hassene gibi, o mânaya. “Vezni de ona benziyor, mânası da ona benziyor.” diyor şerhte. Güzel gösterir gözüne. Tuğlayı, kerpici, çamuru güzel gösterir, bina yapsın diye. Gönlünü o tarafa akıttırır, o işi cazip gösterir, inşaat işine girer diyor.

Bu hadîs-i şerîfin karşısında inşaat mühendisi kardeşlerimiz var. Müteahhit firması olan kardeşlerimiz var. Böyle çeşitli inşaat, siteler kuran, apartmanlar yapan kardeşlerimiz var. Diyecekler ki:

“—Eyvah hocam yandık! Yaktın bizi kara kara. Dumanımız göğe ağmaya başladı, döne döne gökyüzüne çıkmaya başladı. Bizim şimdi hâlimiz ne olacak? Can evimizden bizi vurdun.” diyecekler.

Bu hadîs-i şerîfin üzerinde izahat vereyim.

Peygamber SAS Efendimiz sahâbe-i kirâmına ilim öğrenmeyi, Kur'an öğrenmeyi, İslâm'ı yaymaya çalışmayı emretti. Peygamber Efendimiz'in Medîne-i Münevvere'deki camii her yaştan talebe ile dolup taşardı. İllâ şu yaştan sonra talebelik yok filan gibi bir şey değil. Halkın her tabakasından gece gündüz orada âyet okunur,

hadis dinlenir, Efendimiz'in konuşmalarına can kulağıyla iştirak edilir, meclislerinden şerefyâb olunurdu. Ve oradan yetişen insanları, Peygamber Efendimiz görevlendirirlerdi.

“—Yemen'e sen git, Hadramut'a sen git, falanca yere sen git!” diye yetiştirilen insanları gönderirdi.

Hepsinin asıl vazifesi Allah'ın dinine hizmetti. O zamanki mesele böyle idi. Peygamber Efendimiz'in uygulaması böyle idi.

Kur'ân-ı Kerîm'den ayet indi; Efendimiz emretti. Efendimiz hareketlerini ayetlerle, ona göre tanzim ediyor;

“—Hicret edecek herkes!” dedi.

Herkes bulunduğu yerden Peygamber Efendimiz'in yanına hicret etti. Cemiyeti kuvvetlendi, Efendimiz'in etrafı kuvvetlendi. İslâm'ın takviyesi, kuvvetlenmesi için.

Mekke fetholduktan sonra:

“—Şimdi hicrete lüzum yok!” dedi Efendimiz SAS. “Şimdi hicret, kötü huylardan iyi huylara, kötü amelleri bırakıp iyi işleri yapmaya göçmektir, mânevîdir.” dedi.

Evvelki mecburiydi. Bulunduğu şehri terk edecekti, Rasûlüllah Efendimiz'in yanına gidecekti, onun ordusunun saflarına katılacaktı, onun maiyetine girecekti.

Peygamber Efendimiz bütün sahabesini ilme ve dinin yayılmasına sevk etti; her tarafa gittiler, kabilelere İslâm'ı öğretmeye, namaz kıldırılmaya, fetva vermeye gidenler hep o

beldeleri müslüman ettiler. Cezîretü'l-Arab dediğimiz, Arap yarımadasında şirk, küfür, puta tapıcılık silindi, yıkıldı gitti. İslâm geldi, yerleşti.

Cezîretü'l-Arab'tan Suriye'ye, Irak'a yayıldı, Mısır'a yayıldı. Peygamber Efendimiz'in sahabesi (*rıdvânu'llâhi aleyhim ecmaîn*) İran'a ayak bastı. Anadolu'ya geldi. Tarsus'a, Diyarbakır'a, Kars'a geldi, Kafkasya'ya dayandı. Afrika'da ilerledi; Libya'yı, Tunus'u, Cezayir'i, Fas'ı geçti, Atlas Okyanusu'na dayandı. Afrika'da aşağı doğru çalıştı. Şarkta Afganistan'a, Hindistan'a yayıldı Sahâbe-i kirâm zamanında...

O zamanın mübarek neslinin asıl mesleği neydi? Allah'ın dinine hizmet etmektir.

Bizim şimdi asıl mesleğimiz ne?

Lüpçülük. Lüp, lüp, lüp, lüp. Yemek içmek, bizim asıl mesleğimiz yemek içmenin kazancını sağlamak, işleri hazırlamak, bunları yaparken de bir sürü günaha girmek. Faiz yemek, haram yemek, haram satmak, haram almak, haram vermek.

Neden? Meslek lüpçülük de ondan. Onların mesleği Allah'ın dinine hizmet etmektir. Başka başka meslekler yoktu.

Şimdi bizim mesleğimiz; boğazımızın geçimini nereden sağlayacağız? Boğazımızın, midemizin arzusunu, keyfini, isteğini nasıl sağlayacağız? Sistem değişmiş, kafalar, zihniyetler, pozisyonlar değişmiş. Şimdi herkes para kazanmanın yolunu arıyor.

Bu arada ihtiyaç var, bina da yapılacak, arsalar da az, yukarıya doğru binalar çıkacak.

Eskiden Peygamber Efendimiz binaların yükseltilmesine de şiddetle yasaklar koymuş. Yedi arşından daha fazla bina yukarıya çıkarsa, onu yükselten kimseye bir münadi seslenerek;

“—Ey zalim! Nereye doğru gidiyorsun? Yukarıya doğru ne tarafa gidiyorsun? Kibir, gösteriş, keyif, dünyalık, zevk için. Bina sana yedi arşından aşağı yetmiyor muydu, ne tarafa doğru gidiyorsun?” diye seslenir diyor Peygamber Efendimiz.

Abdullah b. Ömer eline çamuru almış, dallarla yapılmış olan duvarın arasını çamurla sıvıyor ki içerisi görünmesin diye. Başına Peygamber Efendimiz dikildi:

الْأَمْرُ أَيْسَرُ مِنْ ذَلِكَ

(*El-emrû eyseru min zâlike*) [Ahiret işi senin bu yaptığından daha kolaydır.]

Ey Ömer’in oğlu, senin bunu yapmaman lazım, daha mühim işler var, bununla meşgul olmak sana yakışmaz.” diye ihtarda bulundu.

Keşke öyle olabilsek.

“—O devir geçti, şimdi biz böyle yapalım mânasına mı?”

Hâşâ ve kellâ. Keşke, keşke o hallerde olsa müslümanlar, o zaman dünyayı müslüman ederiz. Karşımızda ne Rusya kalır, ne Yugoslavya kalır, ne İngiltere Almanya kalır, ne İsveç

Norveç kalır, ne Amerika, ne kuzey, ne güney, ne Afrika, ne Avustralya kalır.

Ama dalmışız dünyaya, unutmuşuz âhireti... Allah'ın garantilemiş olduğu, taksim edilmiş rızkı, zaten garantilenmiş olan şeyin peşinde fuzuli koşmaya ömrümüzü tahsis etmişiz, Allah'ın emretmiş olduğu vazifeleri ihmal ediyoruz. Allah'ın dinine hizmet etmek, Allah'ın dinini öğrenmek, Allah'ın dinini yaymak, Allah'ın dinini müdafaa etmek, Allah yolunda cihad etmek yok. Ne var?

Allah'ın zaten garantilemiş olduğu rızkı alacağım diye uğraşmak var. Zaten garantilenmiş. Valla sen şuradan kaçsan, rızık arkandan kovalar seni.

“—Yâ kaçamadım, kurtulamadım, gölge gibi takip ediyor.” dersin.

Çünkü rızık insanı eceli gibi takip eder. Kaçamazsın. Gölğenden kaçabilir misin? Işık olan her yerde gölgen olur.

Rızkından nereye kaçacaksınız?

Yere yatsan, ağzını kapatsan, parmaklarının arasından ağzına girer. Rızık böyle. Allah nasip etti mi gelir.

Ama biz buna nerdeyse inanmıyoruz, bunu bilmiyoruz. Konuşulmamış. Ben şimdi hadis geldi de bunu konuşuyorum. Millet rızkı talep edeceğim diye rızkın peşinde. Rızkı zaten Allah sana yazmış, garantilemiş. Ne fazla alabilirsin ne az alabilirsin. Çırpınsan, tepinsen fazlasını alamazsın, elinle itsen daha az gelmez. Ne nasip olmuşsa o gelir.

Sen Allah'a kulluk etmeye bak! Sen Allah'ın rızasını kazanmaya çalış!

Yok. Bu zihniyette değiliz, zihniyetimiz bozulmuş.

Onun için Rasûlüllah'ın yasakladığı her şey şimdi var, Rasûlüllah'ın emrettiği şeylerin çoğu şimdi yok.

Evde bir kaptan fazla yemek olmazmış. İçimizde sofrasında bir kap yemek olan bir babayiğit var mı? Sofrası peygamber sofrası gibi olan bir babayiğit var mı? Yoktur.

Fazla, kat kat elbiseler olması yasaklanmış, gardıroplarımız almaz. Evin içinde giyecekleri gardıroplarımız almaz. “Kime vereceksin, dışarıda da herkesin var!” diyoruz, alıyoruz. Çeşit çeşit ayakkabılar, elbiseler, yiyecekler, giyecekler oluyor.

“—Peki mübarek, güzel, bu kadar rızık Allah sana bol vermiş, maşaallah, kulaç atar gibi, yüzüyorsun nimetlerin içinde. Hadi gel bakalım Allah'ın dinine hizmet et, Allah yolunda çalış!

“—Yok.”

Bu kadar nimete şükür lâzım değil mi? Teşekkür etmek lâzım değil mi? Allah bana bunları vermiş diye çalışmak lâzım değil mi?

“—Yok.”

“—Kıyısından kenarından hafifçe şu yükün birazını tut mübarek, azıcık da sen kaldır!”

“—Yok! Yok!”

Ne azını kaldırıyor, ne çoğunu kaldırıyor,

ne yolunu deęiřtiriyor, ne istifini bozuyor...
Günahta, haramda, gaflette, cahillikte gidiyor
müslümanlar... Allah, gönlümüze insaf versin,
hakkı görmemizi nasib etsin.

Tepeden tırnağa hiçbirimizin birbirimizden farkı
yok onun için dertleşiyoruz. Hepimiz aynıyız.

Küçükken [Mehmed Zahid] Hocamız'ın
Zeyrek'teki sohbetlerine giderdim. Benim
hayalimde;

“—İleride benim evim olduğu zaman, tahtadan
bir sedirim olsun, üstünde de bir kilim olsun,
öyle oturayım, dizlerim acısın.” derdim.

Gel de şimdi benim evi gör! Sizin eviniz de
öyle...

Allah yolunda hadi bu kadar nimeti Allah
herkese umumî vermiş, herkeste var diyelim.
Aslında olmayanları görmüyoruz,

aramıyoruz. Orada bazı kardeşlerimiz
Edirnekapı'nın surlarının kovuklarında yaşıyor,
15 gün yemek yemiyor, açlıktan ölüyor, üstünde
kış gününde ince bir basmadan başka bir şey
yok. Onun farkında değiliz. Televizyonun başına
geçmişiz, kahvemizi, çayımızı höpürtediyoruz.
Karnımız çok doyduğu için hazmettirecek şeyi
lıkırdatmakla meşgulüz. Çok doydu karnımız
diye. Kim arıyor fakiri? Kim arıyor muhtacı?

İstismarcılar da çıkmış kapı kapı:

“—Allah rızası için bana bir şey ver!” diyor.

“—Yâ torban dolu, Allah vermiş işte...”

“—Olsun, sen gene ver!” İstismarcısı var...

Hakikisi istemiyor, açlıktan ölüyor, sen de onu aramıyorsun. Kapıya gelene on kuruş verdiği zaman, beş kuruş verdiğimiz zaman diyoruz ki; tamam, bir hayır yaptık diye rahatlıyoruz. Başka hayra lüzum yok. Koy cüzdanı cebine, yallah. Tamam, bundan sonra artık, bütün keyif işini yapmaya hakkımız var sanıyoruz. Halimiz böyle.

Tevbe etmemiz lazım! Allah'ın yoluna dönmemiz lazım. Rasûlüllah'ın hadislerini okuyoruz bakın, Rasûlüllah'ın hadislerinin gösterdiği istikamete tevbe edip, gözyaşı döküp, halimizi düzeltmemiz lâzım.

“—Aman yâ Rabbi, şimdiye kadar ettiğimizi bağışla.” dememiz lazım.

Kadın evin eşyasını toplamış, yüz milyon liralık eşyayı, koca işe gittikten sonra. Atmış kamyona, kaçmış kocasından, gelmiş anasının evine.

“—İşte ben orada yaşayamam, sen buraya gidersen, seni seviyorum, gene burada yaşayabiliriz.”

İslâm'da böyle şey yok ki. Evin erkeği, evin âmiri. Kadın ona itaat edecek. Kadın erkeğin malının, namusunun bekçisi. Öyle malı alıp kamyona yükletip kaçtırtamaz ki.

Bir kadın yanında mahremi olmadan hacca bile gidemez.

“—Hacca gitmek farz değil mi!”

Mahremi yok ki yanında...

Sen falanca şehirden kamyona eşyanı yükle, gel!

“—Kocasından ayrılmak isteyen bir kadının burnu cennetin kokusunu bile duymayacak.” diyor Peygamber Efendimiz.

Cennetin kokusu cennetin içinde var, cennetin dışında da 500 yıllık mesafeye kadar kokusu yayılıyor. Mis gibi kokuyor. Dışarıdan da kokuyor. 500 yıllık mesafeden cennetin güzel kokusu duyuluyor.

“—Cennetin kokusunu bile duymayacak.” diyor Peygamber Efendimiz, kocasından ayrılan kadın için.

İslâm’da aile nizamı böyle sağlam. Kadın kocasının karşısında:

“—Efendi bir arzun var mı?” diyecek.

Efendi, hanımına şefkatli, merhametli olacak, bağlı olacak, sadakatli olacak, helâl lokma getirecek. İslâm ailesinin romanı yazılsa gözlerimiz yaşarır. Kadının hâli evliyâ gibi, erkeğin hâli evliyâ gibi, çocuğun hâli evliyâ gibi...

Ya bizimki ne?

Kadın kocasıyla kavgada, itirazda: “—Ben çalışacağım.”

“—Yâ hanım, paramız var, ne diye çalışacaksın, elin erkeğinin yanına gideceksin.”

“—Çalışacağım, canım çalışmak istiyor, evde canım sıkılıyor”

Kaşınıyor ille günaha gireceğim diye. İlle kaşınıyor.

Bunlar neden? Terbiyemiz noksan. İslâmî eğiti-

mimiz zayıf.

“—Bunu kim yapıyor?”

Dînî kitaplardan bahisler okuyup, teksir edip, sağa sola gidip dînî konuşma yapan bir ananın çocuğu yapıyor. İslâm'ı anlamamış, İslâm'ın i'sini anlayamıyor, İslâm'dan haberi yok. Muhterem kardeşlerim! İslâm'ı çoğumuza anlatamamışız. Şu hadislerden görüyorsunuz.

Bizim kafamızda bir İslâm var. 20. Yüzyılda 1991 yılında İstanbul'daki müslümanın kafasında bir İslâm anlayışı var. Bunun resmini çekmek mümkün olsa da, tablo şöyle karşıya çıksa. 20. Yüzyıl'da İstanbul'daki bir müslümanın İslâm anlayışı. Fotoğrafı çekilse çıkar. Bir de Peygamber Efendimiz'in zamanındaki bir müslümanın İslâm anlayışı, Peygamber Efendimiz'in İslâm'ı anlatışı. Onun da fotoğrafı işte hadîs-i şerîfler. Koy bakalım yan yana, bunların birbiriyle bir ilgisi var mı?

Yok kardeşlerim. Hiçbir bakımdan yok. Ne saçımız benzer, ne sakalımız benzer, ne kıyafetimiz benzer, ne evimiz benzer, ne sözümüz benzer, ne hocamız benzer, ne cemaatimiz benzer. Çok kusurluyuz. Bilin ki hepimiz çok kusurluyuz. Allah bizi lütfuyla terbiye etsin, kahırıyla terbiye etmesin... “Siz ne edepsizlersiniz, ben sizi bir ezeyim de, kırıp geçireyim de görün.” diye ceza da gönderebilir. Ama yine lütfediyor.

Allah bizi lütfuyla ıslah etsin... Ayıplarımızı, kusurlarımızı görüp de düzeltmeyi nasib etsin aziz kardeşlerim...

c. Parayı Binalara Harcamak

Üçüncü hadîs-i şerîf de yine aynı konu da, onu da hızlıca okuyayım. Bu da yukarıdaki hadîs-i şerîfi takviye eden bir başka hadîs-i şerîf. Mâna aynı, konu aynı.

Peygamber SAS buyuruyor ki:⁴

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ هَوَانًا أَنْفَقَ مَالَهُ فِي الْبُنْيَانِ
وَالْمَاءِ وَالطِّينِ

(الحسن بن سفيان غ. طس. هب. عن محمد بن بشير عد. عن أنس)

RE. 27/4 (*İzâ erada'llàhe abdin hevânen, enfaka mâlehu fil bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn.*)

(*İzâ erada'llàhe abdin hevânen*) Allah bir kulun horluğunu murad ederse, hor alçak, aşağı olmasını isterse bir kulun; horluğunu, pespayeliğini, değersizliğini, murad ederse, değersiz olmasını isterse; (*enfaka mâlehu fil bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn*) onun malını binada, suda, çamurda harcattırır.”

Suda, çamurda dediği; bina yapmak için su kullanılıyor, harç yapılıyor filan ya ondan

⁴Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.381, no:8939; Beyhakî, *Şu-abü'l-İman*, c.VII, s.394, no:10720; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kasru'l-Amel*, c.I, s.150, no:233; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.VI, s.18, no:1528; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.245, no:950; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6279; İbn-i Esir, *Üs-dü'lGâbe*, c.I, s.980; İbn-i Hibbân, *Sikât*, c.V, s.366, no:5230; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.II, s.213. no:636; Muhammed ibn-i Beşir el-Ensârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.444, no:7365; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II s.270, no:1270.

buyuruluyor. Yani bununla uğraştırır. Malını buna sarf ettirir.

“—Kocaman bir köşk yaptım gel de gör!”

Bir de milleti kandırıyor, kendisini de kandırıyor:

“—Bunu ihvanımız toplanır diye, ihvanımız için yaptım.”

Sen ihvanı buraya yılda iki defa çağıracaksın. Yılın 363 günü sen burada kendin keyif yapacaksın. Kocaman köşkü onun için yaptın. Bir de içinden, vicdanından bir şey geliyor, cız cız cız diye bir iğne batıyor. Vicdanın da bir sesi var, rahatsız etmesi var. İhvan için yapacaksan cami yap, tekke yap, hayır hasenât müessesesi yap. Sen keyif için ev yapmışsın, köşk yapmışsın kat kat...

“—Ben de yapmak arzusundayım, sen yapmışsın da ben aşağı mıyım? Ben de parayı bulsam, ben de yapmak arzusundayım. Mutfağımız şöyle geniş olsun, bir tarafından otomobile binelim, öbür tarafına kadar otomobille gidelim.

“—Düt düdü, yolumdan çekil!” diye.

Yatak odamız şöyle olsun, misafir odamız böyle olsun, aman avizeler bu caminin avizesinden daha şanlı, şerefli olsun, aman balkonu böyle olsun.”

Herkesin arzusu bu. Yok aslında birbirimizden farkımız. Allah hepimizi ıslah eylesin...

d. Yumuşak Huyululuk

Gelelim öbür hadîs-i şerîfe;

Hiz. Âişe-i Sıddîka RA rivayet etmiş Peygamber SAS Efendimiz'den. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:⁵

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبِيدٍ خَيْرًا رَزَقَهُمُ الرِّفْقَ فِي مَعَاشِهِمْ
وَإِذَا أَرَادَ بِهِمْ شَرًّا رَزَقَهُمُ الخُرْقَ فِي مَعَاشِهِمْ

(هـب. عن عائشة)

RE. 27/5 (*İzâ erâda'llâhu bi-abîdin hayran, razekahümü'r-rıfka fî-maâşihim; ve izâ erâde bihim şerren, razekahümü'l-hurka fî-maâşihim.*)

(*İzâ erâda'llâhu bi-abîdin hayran*) “Allah kullarının hayrını istedi mi, murad etti mi.”

Abîd, kullar demek. *Abd* olursa, kul demek. “Allah kullarının hayrını murad etti mi, (*razekahümü'r-rıfka fî-maâşihim*) onlara mülâyimlik ikram eder, ihsan eder, rıfk, yumuşak başlılık ihsan eder.” Hayrını istedi mi bir kulların, o kullar yumuşak yumuşak olur; kuzu gibi, tatlı dilli, güleç yüzlü, sevimli, sempatik, sinirlenmez, kızmaz, aksakallı mübarek, karşı tarafa köpürmüş, hakaret etmiş, bin bir türlü söz söylemiş, o mütebessim, tatlı tatlı cevabını veriyor, sakın.

Neden? Allah bazı kulların hayrını istedi mi o

⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.253, no:6561; Hiz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.52, no:5451; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.273, no:1274.

kullarına yumuşaklık verir, rıfk, mülâyemet, mülayimlik. Sertlik değil mülâyimlik verir. Her şeyi mülayim mülayim, tatlı tatlı, yumuşak yumuşak, dostane dostâne, sevimli sevimli...

(*Ve izâ erâde bihim şerren*) “Allah bazı kulların kötülüğünü istediği zaman, şerlerini murad ettiği zaman onlara ne yapar? (*Razekahümü'l-hurka*) Onlara sertlik, huşunet, kaba sabalık, kırıcılık verir, o hâle getirir. Kötü huylu eder insanları...” *Hurk* kelimesi hiddet, şiddet, kızgınlık, gılgat diye ifade edilebilir. Bir hadîs-i şerîfde Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:⁶

المُؤْمِنُ يَأْلَفُ وَلَا خَيْرَ فِي مَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ

حم. عن سهل بن سعد طس. ض. عن جابر ك. ق. خط. عن أبي هريرة تمام طب. عن ابن مسعود (موقوفاً)

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.400, no:9187; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.73, no:59; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.236, no:21627; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.474, no:8919; Ebü's-Şeyh, *Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.217, no:178, 180; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.165, no:13096; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.108, no:129; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.117, no:7658; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.335, no:22891; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.131, no:5744; Ebü's-Şeyh, *Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.218, no:179; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.6, s.385, no:40400; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s.197, no:159; Ruyânî, *Müsned*, c.III, s.193, no:1031; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.165, no:13097; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c. IX, s.200, no:8976; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.293, no:35686; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.370, no:944; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.141, no:678; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.295, no:2698; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.XXII, s.108, no:24434.

RE. 230/9 (*El-mü'minü ye'lefü*) "Mümin, kendisi başkalarıyla ülfet eden, geçinen; başkaları da kendisiyle ülfet edebilen, yanına sokulabilen kimsedir. (*Ve lâ hayre fî men lâ ye'lifü ve la yü'lefü*) Kendisi başkalarıyla geçinemeyen, başkalarının da kendisinin yanına sokulamadığı kimsede hayır yoktur." Müslüman geçimlidir, kendisi başkalarıyla geçinir, başkası onun yanına sokulabilir, dostluk yapılabilir. Sertlik Müslümanlık huyu değil.

Şimdi bazı insanlara bakıyorum, camide beraber oturuyoruz, hepsi bizim kardeşimiz, biz birbirimizin kardeşiyiz. Sakalı kocaman, şalvarı, cübbesi var.

Ne demek yani?

Sakal, sünnete uygun...

Şalvar, tesettürüne riayet ediyor ki nâmahrem uzuvları belli olmasın diye bol pantolon giymiş.

Cübbe, arkası ve sairesi örtünsün, eğildiği kalktığı zaman eti, budu belli olmasın.

Güzel. Fakat yanındakinin ufacık bir hatasına öyle bir sert çıkış yapıyor ki, adam bir daha camiye gelmeye korkacak. Ödü patlayacak. Hacı amca bir sert çıkış yapıyor ki bu kimseye, adam bir daha cami görünce dizlerinin bağı çözülecek, titreyecek. Ne yapmış? Ufacık bir şey.

Benim kendi başıma geldi. Yanımda birkaç arkadaşla Kâbe-i Müşerrefe'ye gittik. Mescid-i Haram'da, o açık yerde, ön tarafta mermerlerde, karşıımızda şu duvar kadar yakın

Kâbe-i Müşerrefe...

Onun karşısında (*Allahu ekber*) deyip namaza durduk. (*Esselâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) dedi imam. Biz de sağa selâm verdik. (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) dedi, sola selam verdik. Sağ tarafımdan bir gürültü, bir patırtı. İki üç adam ileriden muazzam bir gürültü çıktı.

Daha (*Estağfiru'llah, estağfiru'llah, estağfiru'llah... Allâhümme ente's-selâmü ve min ke's-selâm*) filan diyemeden eğildim, ne oluyor diye baktım. Arab'ın birisi, koca sakallı hacının birisi hop oturuyor, hop kalkıyor, bize bağıyor.

“—Hayrola, niye bağıyor bu?” dedim.

“—İmamla beraber (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) demişiz diye kızıyor!” dediler.

“—Ya ne olacakmış?” dedim.

İmam (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) diyecekmiş, ondan sonra bu tarafa da (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) diyecekmiş. Arada sehiv secdesi olup olmaması meselesi filan olduğundan bekleyecekmişiz. İkinci selâmdan sonra, biz (*Esselâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) diyecekmişiz.

“—Mübarek amca biz Hanefî'yiz. Hanefî mezhebindeniz biz. Hak mezheplerden... Bizim müctehitlerimiz, imamlarımız 'İmama aynen uyun!' demişler. Onun için biz imamla birlikte selâm veriyoruz. Sizin mezhebinizin imamı da, 'Bekle de ikinci selâmdan sonra selâm ver!' demiş.

Ona da kızdı. Bir daha hop oturdu, hop kalktı:

“—Peygamber Efendimiz’in zamanında Hanefîlik manefilik yoktu!” dedi.

İyi ama Peygamber Efendimiz’in zamanında Hanefîlik yoktu ama Hanbelîlik de yoktu. Ne seninki vardı, ne benimki vardı.

Zaten mezhepler neden çıkıyor?

“—Acaba Peygamber Efendimiz bu işi nasıl yaptı?” diye düşünmüş, araştırmış alimler; birisi böyle yaptığı kanaatine gelmiş, ötekisi de öyle yapmadı böyle yaptı kanaatine gelmiş.

Peygamber Efendimiz’in nasıl yaptığını yüzde yüz kesin bilse herkes, aynen onu yapacak. Ulemânın ihtilafı, araştırmamanın sonunda fikir farkından çıkmış. Bunda bir kusur yok, bir şey yok. Bunun hakkında Peygamber Efendimiz:

“—Ümmetimin ihtilafı rahmettir.”

Böyle ihtilaflar olur. Bilimsel ihtilaflar olur, fikir farkları olur. Bunlar tatlı şeyler. Bunlarda kavga edilmez. Bunlarda kavga edilmez. Dedim ki -Allah’tan da o konuyu biliyordum-. Her konuyu bilmez insan. Allah’ın kulları âciz.

Zalûm ve cehûluz biz, çok zalim, çok cahil insanlarız.

إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا

(الأحزاب: ٧٢)

(*Innehû kâne zalûmen cehûlâ*) [Doğrusu o çok zâlîm, çok câhildir.] (Ahzab, 33/72) diyor Allah CC, bizi öyle tarif ediyor. “Çok cahildir, çok zalimdir.” diyor.

Bilmez; vebali bilmez, mes'uliyeti bilmez, Allah'a karşı kulluğun ne kadar zor bir vazife olduğunu bilmez, laubalidir demek istiyor âyet-i kerîme. Cahiliz, yaratılışımız böyle. Allah bizi güzel edeplere sahip etsin. Alim, ârif, zarif, kâmil müslüman, iyi insanlar olalım.

O konuyu biliyordum, dedim ki:

Peygamber SAS Efendimiz hadîs-i şerîfnde buyurdu ki:⁷

إِذَا سَلَّمَ الْإِمَامُ فَرُدُّوا عَلَيْهِ

(ه. طب. عن سمره)

(*İzâ selleme'l-imâmü feruddû aleyh*) “İmam selâm verdiği zaman, siz de hemen selâm veriniz.” Onun için biz öyle yapıyoruz.

(*Feruddû aleyh*) demek, “Hemen imamla beraber selâm verin!” demek. Biz öyle anlıyoruz diye izah ettim. Bizim mezhebimizin imamları bu hadis-i şerife dayanıyorlar, böyle yapıyorlar filan diye.

Bazıları da, “Burada hemen mânası yoktur, önce imam bitirsin, sonra siz bitirin!” mânasını çıkartmışlar. Mesele buradan çıkıyor diye kökünü de söyledim.

Allah bana da orada bir yumuşaklık verdi. Her zaman da rıfk sahibi de değilim ben, Allah kusurlarımızı affetsin... Karşımda Kâbe, korkuyor insan. Ev Allah'ın evi, Beytullah...

⁷ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.173, no:911; Taberânî, *Mu'cemü'l-Ke-bîr*, c.VII, s.216, no:6899; Semürete'ni Cündeb RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.242, no:2123.

Kâbe, Kâbetullah; orada bağırma da korkuyor insan. Karşındaki edepli olmasa bile edebini takınmak zorunda kalıyor.

Ben yumuşak yumuşak anlattım. Adam, yerinde oturamıyor; çivi var sanki yerinde, bir oturuyor bir kalkıyor, bir oturuyor bir kalkıyor. Sinirli, asabi. Bu sefer etrafa da herkes toplandı. Oranın zabıtası, polisi var. Onlar da geldiler. İki tarafı dinlediler. Biz sakin sakin konuşuyoruz. Biz ne yapalım işte göçmen kuşlar gibiyiz orada, gariban, Hanefîcikler, boynumuzu bükmüşüz, derdimizi anlatmaya çalışıyoruz. Onlar ev sahibi, onlar Hanbelî, Mâlikî. Cebbar, böyle bağırıyor. Biz de âyet hadis okuyoruz. Herkes dinledi, ona döndüler:

“—Biraz geniş olmak lazım bak, bu yaptığı işin sebebini de biliyor, içtihadını da biliyor. Ümmette böyle, mezhep farkları var, kimisi Allahu ekber diye elini kulağı hizasına kadar kaldırmayı uygun görmüş, kimisi böyle kaldırmayı uygun görmüş, kimisi el bağlamayı uygun görmüş, kimisi yan tarafa sarkıtmayı uygun görmüş, böyle farklar var. Fıkıh kitaplarında mezhepler farklı çeşitli konularda. Bunları hoş görmek lazım.” deyince, onlara da bir gürlendi, seccadesi vardı. Seccadesini topladı, pürhiddet kalktı gitti!

Bu İslâm ahlâkı değil... Allah birtakım insanların hayrını istedi mi yumuşak yapar onları; yumuşacık, tatlı dilli, sakin, kızmıyor, tatlı tatlı. Onların geçimlerinin şerli olmasını, hayatlarının şerli olmasını istediği zaman da onları sert, haşin insanlar yapar. Çarşıda kavga,

pazarda kavga, evde kavga, sohbetle kavga...

İki kimse bir araya geliyor sohbetle, bir münakaşa çıkıyor, suyu sert olan iki tane, üç tane insan oluyor mecliste, bir münakaşa çıkıyor, selamlaşmadan ayrılıp gidiyorlar.

İslâm'da böyle yapmak yok. İslâm'ın aslı bu değil. Bak, Allah hayrını istedi mi yumuşaklık veriyor. Hayrını istemedi mi sertlikte kalıyor. Sertlik menfi, negatif, kötü bir şey; yumuşaklık, rıfk, mülâyemet, halim selimlik de Allah'ın sevdiği bir huy. Sevgili kul olmanın da alâmeti. Demek ki ne yapacağız hepimiz?

“—Bende çok sertlikler var, çok sert bir insanım. Patlarım ben; çocuğun kulağını kopartırım, hanımın yüzünü bir şaplattım mı kabartırım, tabakları kırarım, masayı deviririm, sandalyeleri savurdum mu camlar kırılır, komşular başımıza toplanır.”

Bu iyi değil. Bu huy iyi değil.

Ne yapacağız? Kendimize hâkim olacağız, sabırlı olacağız. Allah için sabredeceğiz. Allah görüyor, her yerde hâzır ve nâzır. Allah için sabredeceğiz, yaptığımız işi yumuşak yumuşak yapacağız, sözümüzü yumuşak yumuşak söyleyeceğiz. Çocuğumuza yumuşak yumuşak muamele edeceğiz, hanımımıza tatlı tatlı, yumuşak yumuşak söyleyeceğiz. O zaman Allah seviyor.

Anladık mı? Söz mü? İnşallah öyle yapalım hepimiz. Ben dâhil, başta ben...

e. Rahimde Çocuğun Oluşması

Bu hadîs-i şerîf İbn-i Ömer RA'dan. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَخْلُقَ النُّطْفَةَ قَالَ مَلَكُ
الْأَرْحَامِ مُعَرِّضًا أَيَّ رَبِّ أَشَقِيُّ أَمْ سَعِيدٌ أَذَكَرٌ أَمْ
أُنْثَى أَيَّ رَبِّ أَحْمَرُ أَمْ أَسْوَدُ فَيَقْضِي اللَّهُ أَمْرَهُ ثُمَّ
تُكْتَبُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ مَا هُوَ لَاقٍ مِنْ خَيْرٍ أَوْ شَرٍّ حَتَّى
النَّكْبَةُ يُنْكَبُهَا

(ابن جرير ع. والبخاري قط. عن ابن عمر)

RE. 2716 (*İzâ erâda'llâhu azze ve celle en yahluke'n-nutfete, kâle melekü'l-erhâm muarrıdan: Ey rabbi, e şakiyyün em sa'îdün, e zekerün em ünsâ? Ey rabbi, e ahmerü em esvedü? Feyakdıya'llâhu emrehû, sümme tüktebü beyne ayneyhi, mâ hüve lâkın min hayrin ve şerrin hatte'n-nekbete yünkebühâ.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Allah CC, Azîz ve Celîl olan Allah... Azîz ne demek? Hiç kimse karşısında galebe çalamaz. Ne derse o olur. Galip olan o demek. Celîl ne demek? Ulu demek. Celâl sahibi demek...

⁸ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.154, no:5775; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII. s.397, no:11808; Abdürrezzak, *Musanef*, c.XI, s.112, no:20066; Ma'mer ibn-i Râşid, *Câmi'*, c.II, s.309, no:674; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.120, no:571; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.245, no:1232.

Azîz ve Celîl olan... Azîz bir de çok kıymetli mânasına gelir. *Metâun azîz* demek, ender bulunan, nâdirâtan rastlanılan çok kıymetli meta' demek. Allah-u Teâlâ Hazretleri eşsiz emsalsizlikten de azizdir. Her hükmünün karşısında duracak ve o hükmü alt edecek başka bir hüküm kaynağı da olmadığından da azizdir.

“Azîz ve Celîl olan Allah CC, (*en yahluke'n-nutfete*) nutfenin bir mahlûk olmasını, bebek olmasını, yavru olmasını murad etti mi...”

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ
الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

(يس: ٣٦)

(*Sübhâne'llezî haleka'l-ezvâce küllehâ mimmâ tünbitü'l-ardu ve min enfüsihim ve mimmâ lâ ya'lemûn.*) “Yeryüzündeki bitkilerden, insanlardan ve daha bilmediğiniz nice nice varlıklardan çiftleri yaratan Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni tesbih ederim.” (Yâsin, 36/36)

Allah CC, her mahlûku çift çift yaratmış. Beyefendi, hanımefendi; kadın, erkek; dişi, erkek. Böyle yaratmış. Çiçekler bile böyle. Hurmanın dikenlisi var, erkek hurma diyorlar buna, meyve vermiyor. Bir de dişi hurma var, o ise meyve veriyor. Çiçeğin de erkeği dişisi var. Bazen çiçeğin, bitkinin bir türü erkek, bir türü kadın, dişi. Bazen bir çiçeğin üzerinde erkek uzuvları, dişi uzuvları var. Böyle yaratmış. Rabbü'l-âlemîn'in hikmeti, sanatı, kudreti akıl

almaz. Böyle yaratmış, âdeti böyle.

(*Sübhâne'llezî haleka'l-ezvâce küllehâ*)
“Canlıları böyle çift çift yaratan Allah’ın şânı ne yücedir, ne mükemmeldir. Her türlü noksandan münezzehtir.”

Her işi ne kadar hikmetli. Allah, insanoğlunun yaratılışını erkekle kadından murad etmiş. Âdem AS’ı topraktan, balçıktan yarattıktan sonra, Âdemoğullarını ana ve babanın izdivacından yaratmış. Erkekten olan malzeme ile kadından olan malzeme rahimde çocuk haline gelebilir ya da gelmeyebilir. Bazı çiftler evleniyorlar, beş sene, on sene çoluk çocuğu olmuyor. Doktorları dolaşıyorlar... Olmuyor. Olmayabiliyor.

Allah erkeğin nutfesinin, erkeğin ersuyu dediğimiz sperminin ilkah olmak suretiyle bir yavru olmasını murad etti mi, artık annenin rahminde yavru gelişmeye başlar. İbretli... Bir hücreden Rabbü’l-âlemîn şöyle eşsiz, emsalsiz bir insan meydana getiriyor. Sübhânallah... Bir çekirdekten bir ağaç, bir hücreden çeşit çeşit hücrelere sahip harika bir varlık meydana getiriyor. Rabbü’l-âlemîn’in hikmeti... Kur’ân-ı Kerîm’de bu çok anlatılır da ben de biraz ondan dolayı bu işin üstünde duruyorum.

“Nutfenin, bir yavru olmasını murad etti mi Allah, (*kàle melekü'l-erhâm muarrıdan*) Rahimlere vazifeli olan melek arz etme suretiyle Rabbü’l-âlemîn’e der ki...”

Demek ki gözü koruyan melek var. İnsan vücudunda 360 tane melek var; amellerini yazan Hafaza melekleri, yağmura vazifeli melek,

şimşeğe vazifeli melek, gökteki yerdeki olayları Allah-u Teâlâ Hazretleri, bizim görmediğimiz meleklerine emretmiş, vazifelendirmiş. Bir de *Melekü'l-erhâm* varmış. Hadîs-i şerîften o anlaşılıyor: Rahimlerin meleği... Rahimlerde evlat olması olmaması vazifesini Allah ona yüklemiş. Demek ki vazife onun...

Muarrıdan ne demek? Arz etmek yoluyla Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne... İtiraz yolu ile değil, soru sormak için, anlamak için, rahimlere müvekkel olan melek sorar, arz eder. Der ki:

(*E şakiyyün em saîdün*) “Yâ Rabbi, bu bebeği sen nasıl murad ediyorsun? Ey alemlerin Rabbi, ey Hâlikımız, şakî mi olacak, saîd mi olacak bu? Bahtiyar kul mu olacak, bedbaht kul mu olacak? Mü'min mi olacak, kâfir mi olacak? Cennetlik mi olacak, cehennemlik mi olacak? Nasıl olacak ya Rabbi?”

(*E zekerün em ünsâ*) “Kız mı olacak yâ Rabbi, erkek mi olacak? Nasıl emrediyorsun?”

(*E ahmerü em esvedü*) “Rengi kırmızı mı olsun kara mı olsun?”

(*Feyakdıya'llâhu emrehû*) “Allah emrini ona emreder, hükmünü bildirir.”

“—Ey *Melekü'l-erhâm*, ey rahimlere vazifeli meleğim, şöyle olsun!” diye hükmünü, fermanını o meleğe bildirir.

(*Sümme tüktebü beyne ayneyhi*) “Sonra iki gözünün arasına, alnına yazılır yazısı. Daha annesinin karnında iken iki gözünün arasına yazılır. (*Mâ hüve lâkın min hayrin ve şerrin*)

Hayırdan, şerden, dünyadan; başına ne gelecekse olaylar, iki kaşının arasına yazılır.” Her şey programlı, belli, kaderi oraya yazılır.

(*Hatte'n-nekbete yünkebühâ*) “Başına gelecek bir meşakkat, küçücük bir olay dahi oraya kaydedilir, hepsi yazılır.”

Sonra çocuk doğar, ömrü belli, hâli belli, rızkı belli... Ne olacaksa olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi sevdiği kulu eylesin... Evlâtlarımızı hayırlı evlât eylesin... Cümlemizi süedâ zümresinden eylesin... Evlâtlarımızı süedâ zümresinden eylesin... Eğer adımız eşkiyâ arasına, şakîler arasına yazılmışsa, silsin, affetsin, değiştirsin; bahtiyarlar arasına yazsın. Çünkü Allah duaları kabul edicidir. Dilediğini siler, dilediğini bırakır, sabit kalır orada, dilediğini değiştirir.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁹

الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ

اللَّهِ بِالدُّعَاءِ

(ك. عن ابن عمر)

RE. 207/14 (*Ed-duàu yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil*) [Dua etmek, inmiş olana (belâ ve musibetlere) karşı da henüz

⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3471; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1815; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.234, no:22097; Heysemî, *Mecmaü'zZevâid*, c.X, s.219, no:17191; Muaz ibn-i Cebel RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.63, no:3122; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.5, no:12420.

inmemiş olana (bela ve musibetlere) karşı da fayda verir. (*Fealeyküm ibâda'llâhi bi'd-duâi*) Öyleyse ey Allah'ın kulları, size dua etmenizi tavsiye ederim!]

Dua gelen belâyı kaldırır, gelecek belâyı durdurur. Duanın kıymeti var. Kul dua ederse muradına erer, Allah'ın lütfuna mazhar olur.

Yâ Rabbi, biz âciz nâçiz, günahkâr, kusurlu kulların dünyanın ve ahiretin hayırlarını senin Erhamü'r-râhimîn'liğinden istiyoruz. Bizi dünyada, ahirette rahmetine daldır, lütfuna erdir, ihsanına mazhar eyle, in'amına nâil eyle... İki cihanda aziz ve bahtiyar eyle... Kahrına, gazabına, sahatına, azabına, ikâbına uğrayanlardan etme bizi yâ Rabbi...

Kıyamete kadar nesillerimizi, çocuklarımızı sevdiğin kullar eyle yâ Rabbi... Bizi şurada topladığın gibi, ahirette de Peygamber Efen-dimiz'in yanında, ona komşu olmak nimetine erdir, orada da bizi böylece topla; cennetinle cemâlinle cümlemizi müşerref eyle...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
24. 11. 1991 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

